

Annotation

Novak I.M.

Structural imbalances of the development of the investment process

The experience in innovation-oriented investment in the world and its main areas caused by peculiarities specific to certain countries are studied. The lack of the appropriate level of investments in Ukraine which hinders the economic growth of the country is noted. Investment sources and areas of the national economy are analyzed. Imbalance in the distribution of investment capital which negatively affects the effective functioning of the production chain is specified on. It is found that the main source of capital investments is funds of domestic investors. Thus, the domestic market of investment resources is disorganized and atomistic and the activity of investors is not enough coordinated and ineffective. As a result, in the country there is a low level of technological equipment of domestic enterprises, as well as the actual failure of the government program of the economic development based on innovations.

The problem that caused this situation is the unformed investment strategy that was to be focused on the development of innovative technologies with well-developed areas, activities and specified results. The unfavorable investment climate was marked by increase in the export of capital of domestic investors from Ukraine for 2010-2014. It is found that when Ukraine lacks funds for innovative projects and renewal of fixed assets of domestic enterprises, 85.5% of the capital is exported to the development of these areas abroad.

The way out is to develop the investment strategy of the country and areas that will regulate the capital misallocation. It will be based on the intensive development through innovative technologies.

Key words: *investment imbalance investment process, investment strategy, innovative development.*

УДК 332.154:631.11:339.16

ЕКОНОМІЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ КОНКУРЕНТНОЇ СТРАТЕГІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ У ЗБУТОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

П.П. Богачик, аспірант

Уманський національний університет садівництва

У статті розглянуто економічні підходи, які є найбільш ефективними при оцінці вибору конкурентної стратегії у збутовій діяльності. Також автором запропонований багатофакторний підхід, який включає систему показників оцінки конкурентної стратегії.

Ключові слова: *економічний підхід, конкурентна стратегія, сільськогосподарські підприємства, збутова діяльність.*

Постановка проблеми. В умовах становлення нових економічних відносин на міжнародному ринку, підвищення конкурентної боротьби на продовольчих ринках завдяки використанню сучасних біотехнологій, які є рушієм збільшення виробництва та реалізації сільськогосподарської продукції, оцінка конкурентних стратегій сільськогосподарських підприємств у збутовій діяльності набуває ще більш важливого значення. Також, слід відмітити, що використання найсучасніших технологій при виробництві,

переробці та реалізації продукції вимагає проведення більш широкого аналізу діяльності сільськогосподарських підприємств. В процесі зростання продуктивності праці, збільшення врожайності сільськогосподарських культур, підвищення рівня молочної та м'ясної продуктивності тварин відбувається швидке насичення ринку, яке не завжди компенсується зростанням платоспроможного попиту і, як наслідок, конкуренція між продавцями зростає й стає більш напруженою. Особливу увагу підприємства повинні звертати на специфічні потреби споживачів, які в нинішніх умовах можуть досить різко змінюватись. Саме тому аграрним підприємствам потрібно дуже ґрунтовно проводити оцінку конкурентної стратегії у збутовій діяльності та контролювати її виконання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Оцінка ефективності діяльності підприємств та формування конкурентних стратегій у збутовій діяльності представлена у працях вітчизняних та зарубіжних учених: Г. Азоева, О. Амош, В. Андрейчука, Дж. Блека, П. Друкера, Г. Кіндрацької, М. Корецького, Ф. Котлера, Н. Куденко, Р. Ланга, В. Месель-Веселяка, Д. Нортон, В. Писаренка, М. Портера, П. Саблука, Р. Фатхутдінова та О. Шпичака.

Методика досліджень. Під час написання статті були використанні методи індукції та дедукції, аналізу і синтезу – в процесі обробки інформації щодо вибору критеріїв для оцінки конкурентної стратегії у збутовій діяльності, а також порівняння – під час аналізу економічної діяльності та рівня конкурентоспроможності різних країн світу та підприємств, які функціонують на національному ринку.

Результати досліджень. Одним із пріоритетних завдань під час підготовки успішної конкурентної стратегії у збутовій діяльності є формування збалансованої системи показників (критеріїв) для оцінки вибору конкурентної стратегії. Формування нового економічного порядку в світі потребує проведення більш глибокого аналізу впливу різних факторів на ефективність діяльності підприємства. Саме тому необхідно досить чітко проводити аналіз економічних, соціальних, політичних та інших компонентів на макро- та мікрорівнях. Також слід відзначити, що у збутовій діяльності оцінка вибору конкурентної стратегії сільськогосподарських підприємств, які орієнтовані як на внутрішній, так і зовнішній ринки, відбувається на трьох рівнях: міжнародному, національному та на рівні підприємства. Зокрема, на перших двох рівнях потрібно проводити аналіз кон'юнктури ринків, рівня конкурентної боротьби, державної підтримки та ефективності державного регулювання і законодавчих змін, можливості появи нових гравців, продуктів-замінників та ін. На найнижчому рівні потрібно чітко провести аналіз сильних та слабких сторін підприємства, а також нових можливостей, які можна отримати за наявних загроз і викликів.

Існує певна залежність між ефективністю підприємств та конкурентоспроможністю економіки країни і навпаки. Питання конкурентоспроможності країн є глобальним викликом у сучасних економічних умовах. Щороку визначаються найбільш конкурентні світові

економіки та розробляються основні засади світової економічної політики на короткостроковий, середньостроковий та довгостроковий періоди. Основним показником, який дозволяє ранжувати країни за рівнем конкурентоспроможності, є індекс глобальної конкурентоспроможності та відповідні субіндекси (рис.1) [1].

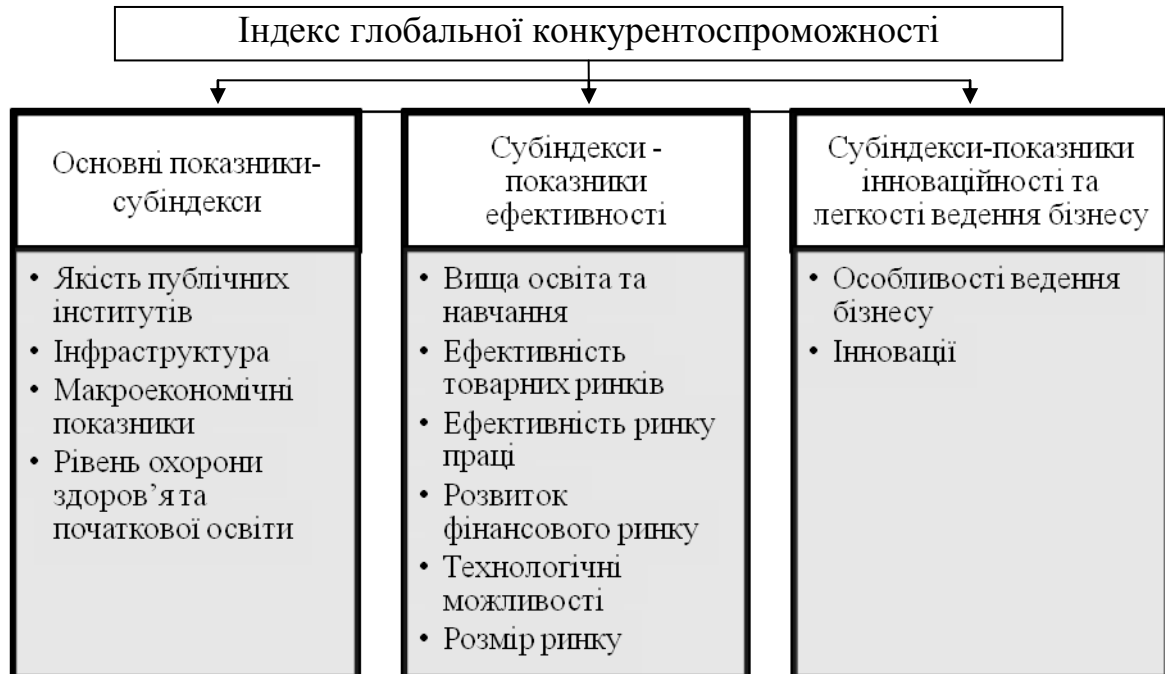

Рис. 1. Структура глобального індексу конкурентоспроможності за даними Міжнародного економічного форуму 2016 [1]

Збалансування структури субіндексів даного показника є передумовою поліпшення управління економічними факторами, економічною ефективністю та інноваціями в економіці. Також досить важливим показником сприятливого бізнес-середовища країни є показник Doing Business, за яким наша країна посідає 83 місце у світі у 2016 році [2]. Вказаний показник включає оцінку рівня державної бюрократії, корупції, легкості відкриття нового бізнесу, оподаткування, доступності кредитів, захисту прав інвесторів та ін.

Розглянемо показники індексу глобальної конкурентоспроможності 10 найбільш розвинених економік світу та України у 2014-2016 рр. (табл. 1). На основі аналізу даних Міжнародного економічного форуму 2015-2016 рр. Україна займає 79 місце з середнім показником 4,03. При більш детальному аналізі було виявлено, що за рівнем якості публічних інститутів Україна займає лише 130 місце, за рівнем інфраструктури 69 місце, за макроекономічними показниками 134 місце та за рівнем охорони здоров'я і початкової освіти 45 місце. На основі вище наведених даних слід відмітити, що публічні інститути та макроекономічні показники України отримали низькі оцінки. Для покращення рівня якості публічних інститутів необхідно підвищити рівень прозорості діяльності державних установ, знизити рівень корупції, сформувати чітку систему «дії та протидії» за допомогою

державних та неурядових організацій (громадські організації, спілки, профспілки, благодійні фонди та ін.).

1. Індекс глобальної конкурентоспроможності країн [1]

Країна	Рейтинг 2015-2016 рр. (серед 140 країн)	Оцінка, у балах	Рейтинг економік у 2014-2015 рр. (серед 136 економік)	Індекс глобальної конкурентоспроможності у 2014-2015 рр. (серед 144 країн)
Швейцарія	1	5,76	1	1
Сінгапур	2	5,68	2	2
США	3	5,61	3	3
Німеччина	4	5,53	4	5
Нідерланди	5	5,50	5	8
Україна	79	4,03	78	76

Також в умовах невизначеності вкрай складним завданням для бізнесу є розробка та реалізація інвестиційних проектів та залучення кредитних ресурсів та коштів інвесторів, адже наша країна має одні із найгірших показників розвитку фінансового ринку (121 місце) та ефективності товарного ринку (106 місце) у світі, що істотно погіршує можливості підвищення індексу глобальної конкурентоспроможності нашої країни. Особливу увагу слід приділити низькому рівню конкурентоспроможності вітчизняних компаній (91 місце) та сприятливим можливостям нашої країни – високий рівень інноваційного потенціалу (54 місце).

Проводити оцінку конкурентоспроможності підприємств можливо на регіональному, національному та міжнародному рівнях. Оцінку ефективності збутової діяльності на регіональному рівні потрібно здійснювати, зважаючи на специфіку даного виду діяльності. Оцінювання ефективності на національному рівні дозволить виокремити найбільш ефективні регіони країни, а в подальшому – найбільш конкурентні підприємства за кожним видом продукції. При оцінюванні конкурентоспроможності вітчизняних підприємств на міжнародному рівні необхідно порівняти економічні показники ефективності збутової діяльності українських сільськогосподарських підприємств та агропідприємств найбільш конкурентних економік світу.

Зважаючи на сприятливі кліматичні умови, наша країна має значний потенціал як для розвитку вітчизняного ринку продовольства, так і нарощування експортного потенціалу. Найбільш стійкими галузями аграрної економіки є виробництво та реалізація зернових і олійних культур. Розглянемо області, де сільськогосподарські підприємства були найбільш ефективні при реалізації зернових у 2015 році (табл. 2).

На основі аналізу даних таблиці 2 можна зробити висновок, що найбільш рентабельною культурою серед зернових є кукурудза на зерно, найвища рентабельність реалізації якої складала 94,7 % у Полтавській області у 2015 році, а найнижча – у Вінницькій. Лідерами за рівнем собівартості продукції у

2013 році були сільськогосподарські підприємства Миколаївської області (100,71 грн./ц), у 2014 році – Чернівецької області (115,60 грн./ц).

2. Ранги областей України за рівнем рентабельності реалізації зернових культур сільськогосподарськими підприємствами у 2015 р. [3]*

Назва продукції	Назва показника	1-е місце	2-е місце	3-е місце
Пшениця	Назва області	Волинська	Кіровоградська	Дніпропетровська
	Рівень рентабельності, %	60,6	53,1	51,1
Жито	Назва області	Запорізька	Дніпропетровська	Донецька
	Рівень рентабельності, %	88,8	79,5	66,0
Овес	Назва області	Черкаська	Сумська	Вінницька
	Рівень рентабельності, %	53,6	48,9	41,0
Ячмінь	Назва області	Херсонська	Тернопільська	Вінницька
	Рівень рентабельності, %	42,3	39,9	35,7
Кукурудза на зерно	Назва області	Полтавська	Рівненська	Черкаська
	Рівень рентабельності, %	94,7	83,0	69,9

*Ранжування проведено автором на основі даних Державної служби статистики України

Найвища рентабельність реалізації ячменю була досягнута підприємствами Херсонської області, що на 14 % вища, ніж середня в Україні; це було забезпечено за рахунок низького рівня собівартості продукції та високого рівня цін. Найнижчий рівень рентабельності реалізації серед зернових культур був зафіксований при реалізації жита на рівні 11,5 %.

Наступним за рівнем ефективності є продаж олійних культур. Розглянемо області, де сільськогосподарські підприємства були найбільш ефективні при реалізації олійних культур у 2015 році (табл. 3).

3. Ранги областей України за рівнем рентабельності реалізації олійних культур сільськогосподарськими підприємствами у 2015 р. [3]*

Місце області	Показник	Насіння соняшнику	Соя	Ріпак
1-е місце	Назва області	Полтавська	Херсонська	Луганська
	Рівень рентабельності, %	107,7	76,1	105,9
2-е місце	Назва області	Дніпропетровська	Закарпатська	Донецька
	Рівень рентабельності, %	98,2	66,2	79,7
3-е місце	Назва області	Черкаська	Івано-Франківська	Закарпатська
	Рівень рентабельності, %	96,4	62,2	76,8

*Ранжування проведено автором на основі даних Державної служби статистики України

Аналізуючи дані табл. 3, варто зазначити, що найбільш рентабельною у 2015 році була реалізація насіння соняшнику, де лідерами за рівнем прибутковості виступали підприємства Полтавської області, які забезпечували рентабельність вказаної продукції на рівні 107,7 %. Найменш рентабельною у 2015 році серед олійних культур була реалізація сої сільськогосподарськими підприємствами у Луганській області на рівні лише 4,1 %.

Варто зазначити, що у 2014 році найнижча повна собівартість при реалізації насіння соняшника була в Кіровоградській області на рівні 256,30 грн./ц, сої – в Закарпатській на рівні 278,60 грн./ц, ріпаку – в Луганській на рівні 198,20 грн./ц.

Однак, через нижчий рівень ефективності вказаних ринків сільськогосподарські підприємства цих регіонів не завжди були найбільш ефективні.

Розглянемо ранги областей України за рівнем рентабельності реалізації продукції тваринництва сільськогосподарськими підприємствами у 2015 році (табл. 4).

4. Ранги областей України за рівнем рентабельності реалізації продукції тваринництва сільськогосподарськими підприємствами у 2015 році [3]*

Назва продукції	Назва показника	1-е місце	2-е місце	3-е місце
Яловичина	Назва області	Івано-Франківська	Закарпатська	Тернопільська
	Рівень рентабельності, %	15,4	5,4	-6,2
Свинина	Назва області	Івано-Франківська	Львівська	Тернопільська
	Рівень рентабельності, %	68,6	50,4	42,4
М'ясо овець та кіз	Назва області	Рівненська	Закарпатська	Чернівецька
	Рівень рентабельності, %	75,5	10,6	-2,6
М'ясо птиці	Назва області	Кіровоградська	Рівненська	Івано-Франківська
	Рівень рентабельності, %	20,4	19,3	7,7
Молоко	Назва області	Закарпатська	Тернопільська	Волинська
	Рівень рентабельності, %	41,1	21,9	21,2
Яйця курячі	Назва області	Івано-Франківська	Рівненська	Херсонська
	Рівень рентабельності, %	120,2	58,8	56,0

*Ранжування проведено автором на основі даних Державної служби статистики України

Аналізуючи дані таблиці 4, можна зробити висновок, що найбільш рентабельною збутова діяльність сільськогосподарських підприємств у 2015 році була при реалізації яєць курячих у Івано-Франківській області, що дозволило забезпечити рівень прибутковості агропідприємств на рівні 120,2 %. Найменш рентабельною у досліджуваному періоді була реалізація яловичини, що спричинено високими витратами на продукцію та значним

рівнем інфляції в нашій країні.

Щоб здійснити оцінку конкурентоспроможності на міжнародному рівні необхідно порівняти показники економічної ефективності збутової діяльності сільськогосподарських підприємств України та країн ЄС (одного із найефективніших світових ринків). Саме тому для більш глибокого аналізу ринку слід розглянути різницю між експортними цінами та цінами на внутрішньому ринку в Україні та країнах ЄС, щоб порівняти ефективність діяльності підприємств АПК та ефективність ринків (табл. 5).

5. Різниця між експортною ціною продукції рослинництва та ціною на внутрішньому ринку країн ЄС та України у 2014 р., дол. США/т [3; 4; 5]

Країна	Пшениця	Ріпак	Насіння соняшнику	Картопля
Бельгія	117,17	-	-	162,66
Болгарія	31,08	398,34	526,67	13,08
Чехія	19,02	382,13	525,74	198,00
Данія	24,06	509,64	-	191,24
Німеччина	56,57	1047,55	-	54,49
Естонія	-	441,40	-	-
Ірландія	-	-	-	-
Греція	105,98	2766,24	297,87	-68,89
Іспанія	185,31	962,36	1427,77	248,49
Франція	-49,72	480,31	848,25	-93,97
Хорватія	44,14	412,68	349,39	109,58
Італія	-124,30	-	-	155,68
Кіпр	-	-	-	281,66
Латвія	54,57	401,60	-	177,53
Литва	49,26	395,80	-	143,53
Люксембург	77,95	472,45	-	247,90
Угорщина	38,76	414,53	557,90	177,96
Мальта	-	-	-	345,98
Нідерланди	82,00	490,96	-	329,24
Австрія	151,73	656,36	1542,23	238,56
Польща	37,41	426,13	-	114,29
Португалія	6,76	-	563,71	281,89
Румунія	32,75	418,21	-	703,39
Словенія	31,66	427,24	-	282,80
Словаччина	50,94	442,17	446,48	778,49
Фінляндія	-6,81	6305,31	-	327,41
Швеція	27,46	456,73	-	-
Великобританія	-3,22	455,55	-	343,20
Україна	59,87	77,52	561,44	39,44

На основі аналізу даних таблиці 5 можна відмітити, що внутрішні ринки пшениці Італії, Франції, Фінляндії та Великобританії є більш ефективними, ніж їх експортні ринки, тому їх підприємствам не вигідно експортувати дану продукцію на деякі зовнішні ринки. Найбільш ефективним підприємствам-експортерам в Іспанії вдалось експортувати їх продукцію за найвищою

ціновою різницею у ЄС (на 185,31 дол. США/т у порівнянні з ціною на внутрішньому ринку) у 2014 р.

На ринку ріпаку вітчизняні підприємства АПК діють неефективно (серед усіх ринків олійних культур), тому цінова різниця між експортною ціною та ціною на внутрішньому ринку є найменшою серед усіх країн Європи. Також малоефективним є експорт картоплі.

Поряд з цим, експортні поставки насіння соняшнику є досить успішними для підприємств АПК нашої країни у зв'язку з лідируючими позиціями на ринку олії. Серед наведених показників країн ЄС та України вітчизняні підприємства входять у четвірку найбільш ефективних. З огляду на вище наведені факти варто відмітити, що українським сільськогосподарським підприємствам необхідно більш активно залучатися до інтеграційних зв'язків з метою проведення спільної експортної діяльності та пошуку перспективних експортних ринків, що дозволить істотно підвищувати рівень експортної виручки та забезпечувати валютну безпеку країни.

Розглянемо різницю між експортною ціною на продукти тваринного походження та ціною на внутрішньому ринку в країнах ЄС та України у 2014 році (табл. 6).

На основі аналізу даних таблиці 6 можна відзначити, що найбільш ефективно на ринку яловичини серед країн ЄС працювали на зовнішніх ринках грецькі підприємства, які експортували свою продукцію за ціною, що у 6,3 рази вища, ніж на вітчизняному ринку. Також важливим фактом є те, що цінова різниця між ціною українського експорту даної продукції та ціною на внутрішньому ринку на 57,12% є нижчою, ніж в середньому у ЄС. На ринку м'яса птиці цінова різниця між експортною ціною та ціною на внутрішньому ринку в Україні є нижча майже у 4 рази, ніж в ЄС. Також цінова різниця на курячі яйця у 2014 році була на 130 % нижчою, ніж в країнах Європейського Союзу. Кращі показники на продукцію українського виробництва спостерігались на ринках свинини та молока, де цінова різниця була вищою на 10,51% та 51,27% відповідно, ніж в країнах ЄС.

Для більш глибокого аналізу та оцінки вибору конкурентної стратегії одним із найефективніших є багатофакторний підхід (рис. 2).

Слід зауважити, що, використовуючи даний підхід, необхідно забезпечувати постійний баланс між витратами на просування продукції та отриманим економічним ефектом.

Варто зазначити, що запропонований автором підхід є комплексним і включає аналіз фінансових показників, використання інновацій у збуті, ефективності персоналу, логістики, соціальної відповідальності, міжнародної діяльності, ефективності збуту та просування продукції, конкурентоспроможності товару підприємств. Аналіз фінансових показників базуватиметься на основі параметрів фінансової стійкості, ліквідності, майнового стану, рентабельності та ділової активності підприємств. До показників ефективності логістики включатимуться показники, що характеризують логістичну систему, продуктивність логістичної системи, розширення логістичної системи, надійність логістичної системи.

6. Різниця між експортною ціною на продукти тваринного походження та ціною на внутрішньому ринку в країнах ЄС та Україною у 2014 році, дол. США/т [3,4,5]

Країна	Яловичина	Свинина	М'ясо курчат	Молоко	Яйця курячі
Бельгія	3203,85	-	904,56	342,08	136,88
Болгарія	2907,74	2111,66	2668,15	-	149,85
Чехія	3189,94	1323,35	1825,23	-	160,86
Данія	3232,86	1633,99	1245,88	335,55	254,14
Німеччина	-	-	1180,59	188,09	36,65
Естонія	-	-	-	119,13	-
Ірландія	-	-	-	69,07	202,53
Греція	10517,17	-302,32	-888,95	459,57	99,71
Іспанія	2014,68	1443,97	555,39	1288,27	51,06
Франція	1200,88	718,97	330,44	275,94	295,05
Хорватія	3399,00	2197,23	1569,51	286,51	55,24
Італія	-	74,31	1203,03	711,20	-56,75
Кіпр	2749,82	-	-	-	4961,16
Латвія	1737,48	1097,70	-	-	31,63
Литва	2092,45	1460,05	1529,24	442,37	51,60
Люксембург	2757,18	-	4103,02	144,34	-
Угорщина	2804,19	1467,27	2014,00	58,49	357,40
Мальта	10023,78	2117,07	217,52	-	-
Нідерланди	4195,66	1272,89	962,31	594,56	-15,72
Австрія	2791,93	1440,50	1930,42	104,50	142,01
Польща	3638,01	2464,79	1390,16	502,37	44,69
Португалія	662,26	3842,49	1370,79	176,47	92,42
Румунія	2188,05	1136,55	1549,87	333,81	22,85
Словенія	2212,47	1034,73	1413,49	84,33	122,92
Словаччина	2705,97	873,50	1787,25	169,25	180,58
Фінляндія	4465,51	3238,27	1230,61	1422,74	75,52
Швеція	1344,80	3255,64	644,67	186,91	226,63
Великобританія	5207,98	-11,10	1412,01	177,32	800,53
Україна	1471,31	1254,65	317,81	378,06	111,92

Оцінка ефективності збуту та просування товарів здійснюватиметься на основі показників рентабельності продажу, коефіцієнта затовареності готовою продукцією, реклами і засобів стимулювання збуту, рівня товарності.

Важливими показниками, за допомогою яких здійснюватиметься оцінка конкурентоспроможності продукції, підприємства та його стратегії на міжнародному рівні, є показники міжнародної діяльності. Зокрема, до даних показників належать рівень експорту у загальному обсязі реалізації продукції власного виробництва та використання валютної виручки підприємствами.

Саме оцінка багатьох параметрів ринку та їх прогнозування може дозволити підприємству більш активно реагувати на зміни зовнішнього середовища, а також кардинально змінювати конкурентну стратегію у збутовій діяльності при виявленні негативного впливу зовнішніх факторів на підприємство в майбутньому.

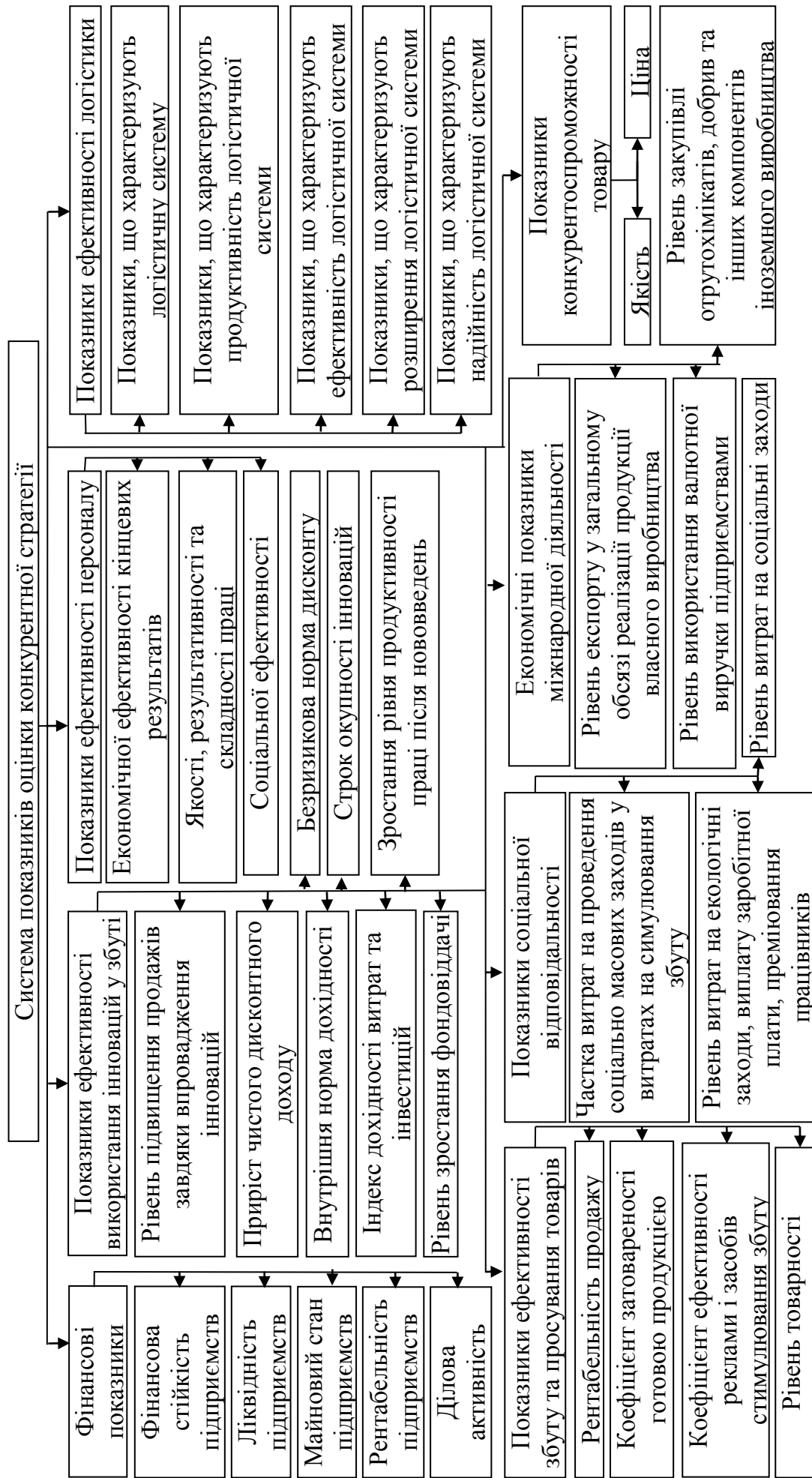

Рис. 2. Система показників для оцінки та контролю за досягненням показників конкурентної стратегії у збутовій діяльності сільськогосподарських підприємств*
*авторська розробка

Формування на основі даного підходу програмного забезпечення дозволить здійснювати обґрунтовані прогнози та покращувати інформаційне забезпечення для менеджерів при прийнятті управлінських рішень.

Оцінку конкурентоспроможності потрібно оцінювати відповідно до сильних та слабких сторін і можливостей підприємства, найбільш впливових факторів, від яких залежить можливість ведення бізнесу, рівня інфраструктури, технологій, фінансових умов у країні, міжнародної торгівлі та інвестування в Україну, конкуренції на вітчизняному ринку, безпеки ведення бізнесу та інновацій, державного управління, бізнес-ризиків, кон'юнктури ринку та ін.

Висновки. Отже, підвищення економічної ефективності можливе завдяки двом основним економічним аспектам: пошуку найбільш ефективних сегментів бізнес-середовища та покращенню економічних показників сільськогосподарських підприємств за умови підтримки глобального рівня їх конкурентоспроможності. Перший варіант забезпечення високого рівня ефективності у збутовій діяльності можливий за рахунок зосередження уваги на більш ефективних зовнішніх ринках та нарощування експорту. Другим варіантом є підвищення ефективності підприємницької діяльності на внутрішньому ринку, що стимулюватиме купівельну спроможність споживачів та прибутковість підприємств; однак це є можливим за умов успішного державного регулювання, постачання якісних ресурсів сільському господарству і забезпечення належного рівня оплати праці в аграрному секторі економіки.

В умовах зростання рівня конкурентної боротьби українським аграрним підприємствам необхідно проводити комплексну оцінку та здійснювати контроль за виконанням стратегій. Запропонований автором багатофакторний підхід дозволяє оцінювати конкурентоспроможність підприємства на основі врахування світових економічних тенденцій та викликів, економічної ситуації в країні, де працює чи планує працювати підприємство, а також сильних і слабких сторін підприємства та його можливостей.

Література

1. The Global Competitiveness Report [Електронний ресурс]: офіційний сайт. – Режим доступу: http://www3.weforum.org/docs/gcr/2015-2016/Global_Competitiveness_Report_2015-2016.pdf.

2. The World Bank Groups [Електронний ресурс]: офіційний сайт. – Режим доступу: <http://data.worldbank.org/indicator>.

3. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]: офіційний сайт. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

4. Eurostat [Електронний ресурс]: офіційний сайт. – Режим доступу: <http://ec.europa.eu/eurostat>.

5. UN Comtrade / International Trade in Goods based on UN Comtrade data [Електронний ресурс]: офіційний сайт. – Режим доступу: <http://comtrade.un.org>.

References

1. The Global Competitiveness Report. (2016). Available at: http://www3.weforum.org/docs/gcr/2015-2016/Global_Competitiveness_Report_2015-2016.pdf.
2. The World Bank Groups. (2016). Available at: <http://data.worldbank.org/indicator>.
3. State Statistics Committee of Ukraine. (2014). Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Eurostat. (2014). Available at: <http://ec.europa.eu/eurostat>.
5. UN Comtrade / Internation Trade in Goods based on UN Comtrade data. (2014). Available at: <http://comtrade.un.org>.

Одержано 27.10.2016

Аннотация

Богачик П.П.

Экономические подходы к оценке конкурентной стратегии сельскохозяйственных предприятий в сбытовой деятельности

В условиях формирования нового экономического порядка, в связи с увеличением производства и реализации сельхозпродукции, наблюдается усиление конкурентной борьбы, что вызвано использованием современных биотехнологий, а также существенными изменениями параметров потребительских предпочтений. В связи с этим приоритетным заданием для аграрных предприятий становится формирование современной конкурентной стратегии. Именно поэтому автором затрагивается вопрос выбора экономического подхода к оценке конкурентной стратегии сельскохозяйственных предприятий в сбытовой деятельности.

В статье представлены основные параметры оценки конкурентоспособности экономик стран мира, а также рейтинг наиболее экономически развитых государств и позиции Украины за этим показателем.

Автором предложено использование оценки конкурентоспособности сельскохозяйственных предприятий на трех уровнях: на региональном, национальном и международном. Также, в данной статье было проведено ранжирование наиболее эффективных предприятий областей Украины, которые занимаются производством и реализацией зерновых, подсолнечных культур и продукции животноводства.

В свою очередь, для сравнения конкурентных преимуществ сельскохозяйственных предприятий разных стран был проведен сравнительный анализ экспорта продукции растениеводства и животноводства.

На основе анализа уровня эффективности реализации продукции сельского хозяйства, экспортной деятельности отечественных агропредприятий автором предложено использовать многофакторный подход, который включает в себя систему показателей оценки конкурентной стратегии, что позволит проводить более глубокий анализ за отдельными направлениями деятельности предприятий и, как следствие, получать более точные прогнозные показатели их развития. Также данная система позволит оперативно осуществлять контроль и противодействовать негативным факторам, которые значительно влияют на деятельность предприятия. С помощью данной системы показателей оценка конкурентной стратегии для предприятия производится на основе анализа предпринимательской деятельности предприятия, а также конъюнктуры мирового и внутреннего рынков, что обеспечивает комплексный подход к решению насущных проблем сельскохозяйственных предприятий.

Ключевые слова: *экономический подход, конкурентная стратегия, сельскохозяйственные предприятия, сбытовая деятельность.*

Annotation

Bohachyk P.P.

Economic perspective to the assessment of the competitive strategy in sales activities of agricultural enterprises

The formation of a new economic order influences the increasing competition resulting from increased volumes of production and sales of agricultural products, which are caused by the use of modern biotechnology and changes in consumer choice. Complimented by this, developments of modern competitive strategy become the priority task for the company. That is why the author raises the issue of the choice of the economic approach to the assessment of the competitive strategy of agricultural enterprises in the sales activities.

The article presents the basic indicators for the assessment of competitiveness related to the economies of the world. Besides, the ranking of the most economic developed countries and the position of Ukraine by this indicator in the world were presented as a result of the research.

The author proposed to realize the assessment of competitiveness of agricultural enterprises at three levels: regional, national and international. Besides, in this article was conducted the ranking of the most efficient enterprises of the regions of Ukraine, which are engaged in the production and sales of grain, sunflower seeds and livestock products.

In order to contrast the competitive advantage of agricultural enterprises of different countries benchmarking analysis of export deliveries of croup products and livestock products was conducted.

On the basis of analysis the level of efficiency of sales activities and export deliveries of domestic agricultural enterprises the author proposed to use a multivariate approach, which includes a system of indicators in order to diagnose the competitive strategies that allow to realize more in-depth analysis of the many activities of the company and as a result, to receive more accurate prognostic indicators of the company. This system of indicators allows to conduct the monitoring of activities and to counteract the negative factors, which have a high degree of influence on the company. With the aid of this system of indicators it is possible to characterize the competitive strategy for the company based on the analysis of the three economic systems: international and domestic markets and the enterprise, which allow solving all the problems and meeting challenges for agricultural enterprises.

Key words: *economic approach, competitive strategy, agricultural enterprises, sales activities.*

УДК 321.01

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МАЛОГО ІННОВАЦІЙНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

В.В. Мельник, кандидат економічних наук

В.В. Бобко, кандидат економічних наук

О.М. Поліщук, кандидат економічних наук

Уманський національний університет садівництва

В статті розглядаються проблеми малого інноваційного бізнесу в Україні, який є важливою складовою подальшого розвитку економіки. Відзначено, що інноваційна активність малих підприємств в Україні сьогодні знаходиться на стадії занепаду, а відтак інноваційна стратегія має стати стимулом для співпраці держави і бізнесу. Розвиток малого інноваційного бізнесу повинен мати підтримку всіх важелів економічної політики та бути пріоритетним напрямком державної політики. Такий напрям державного